

Toepassingsbereik (artikel 25b Aw)

Artikel 25b Toepassingsbereik (algemeen)	1
i. Artikel 25b lid 1. Verlening exploitatiebevoegdheid hoofddoel.	3
ii. Artikel 25b lid 1. Modellenauteursrecht.....	5
iii. Artikel 25b lid 3. Fictieve makers; reflexwerking.....	8
iv. Artikel 25b lid 4. Erfgenamen.	9

Artikel 25b Toepassingsbereik (algemeen)

- 1. Dit hoofdstuk is van toepassing op een overeenkomst die de verlening van exploitatiebevoegdheid ten aanzien van het auteursrecht van de maker aan een wederpartij tot hoofddoel heeft, tenzij artikel 3.28 Beneluxverdrag voor de Intellectuele Eigendom van toepassing is.**
- 2. Artikel 25f is van toepassing op een overeenkomst waarbij de maker het auteursrecht geheel of gedeeltelijk overdraagt of waarbij door de maker een exclusieve licentie is verleend.**
- 3. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op de maker als bedoeld in de artikelen 7 en 8.**
- 4. Dit hoofdstuk is van overeenkomstige toepassing op de natuurlijke persoon die het auteursrecht als erfgenaam of legataris van de maker heeft verkregen.**

Kort commentaar

Kern van de bepaling In artikel 25b wordt bepaald wat de reikwijdte van het eigenlijke auteurscontractenrecht is: dit is van toepassing op de overeenkomst die de verlening van exploitatiebevoegdheid ten aanzien van het auteursrecht van de maker aan een wederpartij tot hoofddoel heeft. Zie verder het uitgebreider commentaar bij dit onderdeel.

Samenloop modellenrecht. In de gevallen waar samenloop is van auteursrecht en ‘opdrachtgevers’- én ‘werkgevers’- tekeningen- of modellenrecht (artikel 3.28 BVIE én artikel 3.29 BVIE), is dit hoofdstuk niet van toepassing. Zie verder het uitgebreider commentaar bij dit onderdeel.

Uitbreidingen reikwijdte Ofschoon het auteurscontractenrecht primair beoogt de positie van de maker te versterken bij de contractuele verlening van exploitatiebevoegdheid over zijn werk, bevat artikel 25b in lid 2 en lid 4 twee uitbreidingen op deze reikwijdte.

Ruimere toepassing van art. 25f (lid 2) Het tweede lid breidt de reikwijdte van één van de bepalingen van dit hoofdstuk, artikel 25f inzake onredelijk bezwarende bedingen, uit tot alle overeenkomsten van gehele of gedeeltelijke overdracht en overeenkomsten waarbij *exclusieve* licentie wordt verleend (dus ook tot overeenkomsten met collectieve beheersorganisaties). Dit artikel 25f bepaalt in essentie dat bedingen vernietigbaar zijn die onredelijke lange of onvoldoende bepaalde aanspraken op exploitatie van toekomstig werk van de maker inhouden, of die onredelijk bezarend zijn (zie verder bij de bespreking van art 25f).

Overeenkomstige toepassing ten gunste van erfgenamen en legatarissen (lid 4) Het vierde lid breidt de bescherming die het auteurscontractenrecht beoogt te bieden uit tot erfgenamen en legatarissen van het auteursrecht, op voorwaarde dat zij natuurlijk persoon zijn. Zie verder het uitgebreider commentaar.

Positie fictieve makers (lid 3) Het derde lid rust op dezelfde overweging die ook ten grondslag ligt aan art. 2 lid 3, op grond waarvan de met het auteurscontractenrecht voorziene bescherming alleen toekomt aan makers die natuurlijke personen zijn, en niet aan de fictieve makers als bedoeld in de artikelen 7 en 8 van de Auteurswet. Zie verder het uitgebreider commentaar bij dit onderdeel.

Zoals ook in de toelichting op art. 2 lid 3 is opgemerkt meent de wetgever dat voor zover dergelijke fictieve makers zich in een vergelijkbare positie bevinden als natuurlijke makers zij zich in voorkomende gevallen kunnen beroepen op het commune overeenkomstenrecht (art. 6:248 en 258 BW) en dat er onder omstandigheden sprake zal kunnen zijn van een reflexwerking van het auteurscontractenrecht.

Verhouding tot de regeling in art. 45d lid 2 Aw Het wetsvoorstel introduceert in een nieuw tweede lid van art. 45 Aw een aanspraak voor bepaalde makers op een proportionele vergoeding voor de exploitatie van het (film)werk. Deze aanspraak is niet beperkt tot exploitatie op grond van overeenkomsten die onder de reikwijdte van 25b lid 1 vallen. Daar staat dan tegenover dat art. 45d lid 6 Aw bepaald dat het recht op een proportionele billijke vergoeding niet van toepassing is op een filmwerk waarvan de exploitatie als zodanig niet het hoofddoel is; daarnaast worden in lid 7 een aantal bepalingen van auteurscontractenrecht (de bestseller en non-usus bepalingen) van overeenkomstige toepassing verklaard. Zie verder de bespreking bij art. 45d Aw.

Dwingend recht Art. 25h lid 1 bepaald dat de maker geen afstand kan doen van de rechten die hij aan dit hoofdstuk kan ontlennen. Daarnaast wordt in een aantal, maar niet alle, afzonderlijke artikelen de consequentie van overtreding van dat artikel bepaald, doorgaans is dit nietigheid.

Overgangsrecht Op grond van art. III lid 1 van de Wet auteurscontractenrecht geldt dat het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van toepassing blijft op overeenkomsten die voor dat tijdstip zijn gesloten, met dien verstande dat de artikelen 25e, eerste tot en met vijfde lid en het zevende lid, artikel 25f en artikel 25fa van de Auteurswet wel van toepassing zijn op overeenkomsten die voor het tijdstip van inwerkingtreding zijn gesloten, alsmede artikel 45d, zevende lid, van de Auteurswet en artikel 2b van de Wet op de naburige rechten voor zover in die artikelen artikel 25e eerste tot en met vijfde lid en het zevende lid en artikel 25f van de Auteurswet van overeenkomstige toepassing zijn verklaard.

i. Artikel 25b lid 1. Verlening exploitatiebevoegdheid hoofddoel.

“Dit hoofdstuk is van toepassing op een overeenkomst die de verlening van exploitatiebevoegdheid ten aanzien van het auteursrecht van de maker aan een wederpartij tot hoofddoel heeft”

Commentaar

Exploitatie hoofddoel. ‘De verlening van exploitatiebevoegdheid tot hoofddoel hebben’ houdt in dat het gaat om een overdracht of licentie gericht op exploitatie van het werk als zodanig. Volgens de toelichting gaat het om overeenkomsten waarbij de maker zijn auteursrecht primair ter exploitatie overdraagt of in licentie geeft aan een intermediair of waarbij het gebruik van in opdracht gemaakte werken primair gericht is op exploitatie als zodanig. Dat betekent in de regel dat de exploitant die het recht krijgt het werk aan eindgebruikers beschikbaar zal stellen om er van te genieten. Meestal zullen die eindgebruikers daar voor betalen, rechtstreeks via een abonnement of éénmalige betaling of via reclame-inkomsten. De gedachte achter dit toepassingsbereik is dat in dit soort gevallen sprake is van inkomsten waar in de maker moet kunnen meedelen, omdat het zijn werk is waar de eindgebruikers van genieten.

Waar de wederpartij van de maker het werk niet exploiteert als zodanig, maar dit zelf gebruikt is het hoofdstuk niet van toepassing; de toelichting noemt als voorbeelden websites, logo’s en huisstijlen die de opdrachtgever voor zijn eigen onderneming gebruikt en niet verder commercialiseert.

De grens zal echter niet altijd scherp te trekken zijn. De vraag is hoe het zit met reclame en gesponsorde uitingen. Is dat altijd gebruik door de exploitant zelf, waar het auteurscontractenrecht niet op van toepassing is? Of is het onder bepaalde omstandigheden toch een exploitatie waar (bijvoorbeeld) wel een billijke vergoeding over verschuldigd is? Valt een visueel zeer aantrekkelijk reclame billboard met een foto van beroemde fotograaf onder het auteurscontractenrecht? Vallen videoclips en trailers van films onder het auteurscontractenrecht? Het is goed verdedigbaar dat dit niet het geval is omdat ze gericht zijn op de bevordering van de verkoop van de muziek en de film. Zie echter hier onder over promo’s en vooraankondigingen van nog uit te zenden filmwerken niet als reclamewerken maar als onderdeel van het uit te zenden filmwerk worden beschouwd. Vaak zal naar het totaalpakket worden gekeken: de maker verleent toestemming voor het maken van de geluidsopname én de videoclip en de gehele overeenkomst zal dan onderworpen zijn aan het auteurscontractenrecht. Als het puur gaat om reclame-uitingen is echter onwaarschijnlijk dat het auteurscontractenrecht van toepassing is.

Parallel in filmrecht. Deze regel komt ook terug specifiek voor filmwerken in art. 45d lid 6 Aw, zij het in iets andere bewoordingen: “Het recht op een proportionele billijke vergoeding bedoeld in het tweede lid is niet van toepassing op een filmwerk waarvan de exploitatie als zodanig niet het hoofddoel is”. De toelichting bij art. 45d lid 6 Aw zou ook bij de uitleg van art. 25b lid 1 Aw betrokken kunnen worden, hoewel ook een *a contrario* redenering mogelijk is, aangezien het in art. 45d lid 6 Aw alleen gaat om de *proportionele* billijke vergoeding.

“Het zesde lid is opgenomen om uit te sluiten dat makers van bijvoorbeeld reclame- en telewinkelwerken als bedoeld in de Mediawet en makers van instructiefilms voor bedrijfshulpverlening zich kunnen beroepen op het recht op een proportionele billijke vergoeding. Bij deze werken die veelal in opdracht (zullen) worden gemaakt en die naar hun aard veelvuldig zullen worden vertoond zonder dat het initiatief voor het bekijken van het filmwerk direct van het publiek uitgaat, is een billijke proportionele vergoeding niet aangewezen. Evenals in de Mediawet is bepaald, geldt dat promo’s en vooraankondigingen van nog uit te zenden filmwerken niet als reclamewerken maar als onderdeel van het uit te zenden filmwerk worden beschouwd. Het gaat dus om filmwerken die tot stand zijn gebracht met als doel werving, promotie of aankondiging van andere producten dan het filmwerk zelf. Het kan daarbij echter ook gaan om filmwerken die worden gebruikt bij

bedrijfsvoering, documentatie of voorlichting, zoals bedrijfshulpverleningsvideo's of video's in verband met de bedrijfsveiligheid. Daarnaast wordt bedoeld op gebruik van audiovisuele werken ter aanduiding van de identiteit van een openbare instelling, een rechtspersoon of vennootschap (de audiovisuele logo's)." (NvT 33 308, nr. 10, p. 5-6).

Primaire exploitatieovereenkomst. Voorts moet het, aldus de toelichting, steeds gaan om "de primaire exploitatieovereenkomst" dat wil zeggen de overeenkomst waarbij de maker contractspartij is; exploitatiecontracten tussen partijen die verder in de keten liggen vallen daar dan niet onder. Dit neemt niet weg dat het auteurscontractenrecht belangrijke invloed zal hebben op overeenkomsten verder in de keten, met name omdat makers onder omstandigheden, bijvoorbeeld bij disproportioneel succes, toekomstige exploitatievormen of niet-gebruik, rechtstreekse aanspraken hebben op 'derden' in de keten. Dit zal ongetwijfeld leiden tot garantie en vrijwaringen in alle 'secundaire' exploitatieovereenkomsten tussen producenten en omroepen en alle ander (sub)licentienemers en derde-verkrijgers en andere exploitanten onderling.

Cbo's. Volgens de toelichting zouden overeenkomsten met collectief beheer organisaties ook niet onder de reikwijdte van het auteurscontractenrecht vallen, waarbij de toelichting verwijst naar het specifieke toezichtregime in de Wet toezicht collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten. Dit neemt niet weg dat er (ook hier) wel een reflexwerking uit gaat op overeenkomsten met cbo's. Als een cbo rechten zonder geldige reden langdurig niet exploiteert lijkt het goed denkbaar dat de maker zijn rechten terug kan vragen. Overigens is, blijkens art. 25b lid 2 Aw, de bepaling opgenomen in art. 25f Aw, over onredelijk bezwarende bepalingen, wel ook van toepassing op overeenkomsten met cbo's.

Samenloop merkenrecht?

Hierna wordt de samenloop met het modellenrecht besproken. Er is echter geen bepaling die betrekking heeft op de samenloop met het merkenrecht.

Onder het oude recht werd naar aanleiding van het LaserVloerplan-arrest¹ aangenomen dat bij toestemming van registratie als merk van een woordbeeld(merk/werk), zoals Laservloerplan in een bepaald lettertype,² sprake was van een impliciete quasi-overdracht van het auteursrecht op dat woordbeeldmerk. Het ging volgens de Hoge Raad in 1992 om een vormloze verbintenisrechtelijke 'verkoop' van het (auteursrecht op een) ontwerp voor een woord- en woordbeeldmerk met 'goedvinden dat de verkrijger daarover beschikte', welke (tussen partijen) qua effect een totale overdracht van auteursrecht benaderde. Het is niet zeker, maar goed denkbaar dat dit ná inwerkingtreding van het auteurscontractenrecht in 2015 nog steeds mogelijk is. En het is zeer onwaarschijnlijk dat daar vervolgens en auteurscontractenrecht op van toepassing is.

Het is aannemelijk dat bij woordmerken of woordbeeldmerken, als deze al voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komen, de overeenkomst tussen de bedenker of ontwerper ervan en de (toekomstige) merkhouders 'de verlening van exploitatiebevoegdheid ten aanzien van het auteursrecht van de maker aan een wederpartij tot hoofddoel heeft'. Het (beweerdelijke) werk gaat immers primair de functie van merk vervullen. Voorwaarde is uiteraard wel dat de maker zich ervan bewust is dat zijn werk als logo of (op) een verpakking gebruikt gaat worden en in verband daarmee mogelijk ook als merk geregistreerd gaat worden. Het is onwaarschijnlijk dat het auteurscontractenrecht dan van toepassing is. Anderzijds is het niet waarschijnlijk dat het enkele feit dat een wederpartij een merkregistratie verricht ten aanzien van een bepaald beeld de toepasselijkheid van het auteurscontractenrecht per se uitsluit. Bij een modelregistratie (die met toestemming wordt verricht) is dat uitdrukkelijk wel het geval, zoals hierna wordt besproken.

¹ HR 20 maart 1992, ECLI:NL:HR:1992:ZC0550, NJ 1992, 563 m.nt. DWFV, AMI 1992, p. 194 m.nt. JHS, BIE 1993, nr 39, p. 137 m.nt. SB, (LaserVloerplan).

² Terecht hebben veel commentatoren zich afgevraagd of dit nu wel een auteursrechtelijk beschermd werk was.

ii. Artikel 25b lid 1. Modellenauteursrecht.

“...tenzij artikel 3.28 Beneluxverdrag voor de Intellectuele Eigendom van toepassing is”.

Commentaar

Samenloop modellenrecht.

Art. 3.28 BVIE luidt als volgt:

“Door de ontwerper van een krachtens de auteurswet beschermd werk aan een derde verleende toestemming tot het verrichten van een depot voor een tekening of model, waarin dat werk is belichaamd, houdt overdracht in van het op dit werk betrekking hebbende auteursrecht, voorzover bedoeld werk in die tekening of dat model is belichaamd”.

Verlening van toestemming voor het verrichten van een Benelux depot brengt dus (automatisch) met zich mee dat het auteurscontractenrecht niet van toepassing is. Een van de gedachten hier achter is dat het hierbij meestal gaat om gebruiksvoorwerpen en verpakkingen waarbij het initiatief uitgaat van een onderneming of andere opdrachtgever en de ‘artistieke waarde’ vaak ondergeschikt is aan de gebruiksfunctie of de goodwill die wordt opgebouwd via marketing. De wetgever heeft hier gekozen voor een categorale uitsluiting, hetgeen in ieder geval enige rechtszekerheid geeft.

Opdrachtgeversrecht. Belangrijk is te bedenken dat het auteurscontractenrecht ook niet van toepassing is als een model valt onder art. 3.29 jo. 3.8 BVIE, hetgeen niet allen geldt voor geregistreerde modellen.

Art. 3.29 BVIE luidt als volgt:

“Wanneer een tekening of model onder de omstandigheden als bedoeld in artikel 3.8 werd ontworpen, komt het auteursrecht inzake bedoelde tekening of model toe aan degene die overeenkomstig het in dat artikel bepaalde als de ontwerper wordt beschouwd”.

Art. 3.8 BVIE luidt als volgt:

“1. Indien een tekening of model door een werknemer in de uitoefening van zijn functie werd ontworpen, wordt, behoudens andersluidend beding, de werkgever als ontwerper beschouwd.
2. Indien een tekening of model op bestelling is ontworpen, wordt, behoudens andersluidend beding, degene die de bestelling heeft gedaan als ontwerper beschouwd, mits de bestelling is gedaan met het oog op een gebruik in handel of nijverheid van het voortbrengsel waarin de tekening of het model is belichaamd”.

Art. 3.8 lid 1 BVIE is hier verder niet van belang, omdat het auteurscontractenrecht op grond van art. 25b lid 3 sowieso niet van toepassing is op werknemers (in de zin van art. 7 Aw). Lid 2 is daarentegen zeer belangrijk. Ook als er sprake is van een opdrachtsituatie komt het modelrecht onder de daar genoemde voorwaarden toe aan de opdrachtgever en via de schakelbepaling van art. 3.29 BVIE komt dan *ook het auteursrecht* toe aan de opdrachtgever.

In de rechtspraak is inmiddels geleidelijk aan duidelijk geworden dat dit niet alleen geldt voor geregistreerde modellen, maar voor alle ‘voortbrengselen’ die qua verschijningsvorm voor modelrechtelijke bescherming in aanmerking zouden kunnen komen.

In 2007 oordeelde het Benelux Gerechtshof in de Electrolux-zaak dat voor de toepassing van het opdrachtgeversmodelrecht van art. 3.8 BVIE *niet vereist* is dat de tekening of het model

(al) is gedeponereerd.³ Het Benelux Gerechtshof sprak zich daarmee niet uit of dit ook gold voor de samenloopbepaling (art. 3.29 BVIE) en het daarin opgenomen opdrachtgeversauteursrecht. In de literatuur en lagere rechtspraak⁴ werd hier echter wel al uit geconcludeerd dat dit ook zou gelden voor deze samenloopbepaling. Daarmee leek al sprake van een zelfstandig opdrachtgeversauteursrecht voor industriële vormgeving die voor modelrechtelijke bescherming in aanmerking komt.

Bij arrest van 25 oktober 2013 heeft de Hoge Raad dit bevestigd en is hij nog een stap verder gegaan⁵: “Voor toepassing van art. 3.29 in verbinding met art. 3.8 BVIE is evenwel *niet vereist* dat sprake is van een voor bescherming in aanmerking komend model als bedoeld in art. 3.1 lid 1 BVIE, maar is voldoende dat het *voortbrengsel* een (tekening of) model is in de zin van art. 3.1 lid 2 BVIE, dus ‘het uiterlijk van een voortbrengsel of een deel ervan’ vormt” (ov. 4.2.2).

Hieruit volgt dat een auteursrechtelijk beschermd werk op het gebied van de industriële vormgeving slechts hoeft te vallen onder de definitie van ‘voortbrengsel’. Een voortbrengsel is blijkens art. 3.1 lid 4 BVIE ‘elk op industriële of ambachtelijke wijze vervaardigd voorwerp, met inbegrip van onder meer [...] verpakkingen, uitvoering, grafische symbolen en typografische lettertypen’.

Het ‘voortbrengsel’ hoeft niet nieuw te zijn of een eigen karakter te bezitten in de zin van het modellenrecht. De normale vereisten voor auteursrechtelijke bescherming zijn uiteraard wel van toepassing.

Voorwaarde is wel dat “de bestelling is gedaan met het oog op een gebruik in handel of nijverheid van het voortbrengsel”. “Uit de Memorie van Toelichting bij het Benelux-Verdrag en de Eenvormige wet inzake Tekeningen of Modellen, Benelux-Publicatieblad 1966-6, bladzijde 40, blijkt dat dit het geval is als een standaardmodel wordt ontworpen met het oog op de vervaardiging daarvan op industriële schaal in het bedrijf van de opdrachtgever”.⁶

Blijkens de tekst van art. 3.8 BVIE geldt een en ander ‘behoudens andersluidend beding’. Dat roept de vraag op welke vorm en inhoud een dergelijk andersluidend beding dient te hebben. In de lagere rechtspraak is eens aangenomen dat het bestaan van een licentieovereenkomst waarin de ontwerper als zodanig wordt benoemd al als een dergelijk ‘andersluidend beding’ heeft te gelden.⁷ Duidelijk is dat een opdrachtnemer via een ‘andersluidend beding’ voor *niet-geregistreerde* modellen er voor kan zorgen dat het auteurscontractenrecht wél van toepassing is. Voor *geregistreerde* modellen geldt dat de toestemming door de maker voor die registratie er op grond van art. 3.28 BVIE jo. art. 25b lid 1 Aw automatisch toe leidt dat het auteurscontractenrecht níet van toepassing is. Daarmee zal het registreren als Benelux-model een belangrijk middel worden voor ondernemingen om toepasselijkheid van het auteurscontractenrecht uit te sluiten.

³ BenGH 22 juni 2007, ECLI:NL:XX:2007:BB5117.

⁴ Hof Amsterdam 3 februari 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BH2939 (Voortman/HS Design), Hof Den Haag 22 december 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BL2812 (KSI).

⁵ HR 25 oktober 2013, ECLI:NL:HR:2013:1036, IER 2014/6 m. nt. Geerts (S&S/Esschert; Vuurkorven).

⁶ BenGH 22 juni 2007, ECLI:NL:XX:2007:BB5117, ov. 14.

⁷ Rb. Arnhem 25 juni 2009, IEF 8031 (drie gehaakte beestjes).

Als het werk als model is geregistreerd *zonder toestemming* van de maker is er geen sprake van een geldig modelrecht (zie art. 3.6 sub c BVIE) en kan de maker het modelrecht opeisen (zie art. 3.7 BVIE). Het auteurscontractenrecht is dan vermoedelijk wél van toepassing, mits er sprake is van een overeenkomst tussen de maker en de deposant. Anders is er immers sprake van auteursrechtinbreuk met de mogelijkheid van vordering van schadevergoeding en speelt het auteurscontractenrecht verder geen rol.

iii. Artikel 25b lid 3. Fictieve makers; reflexwerking.

“Dit hoofdstuk is niet van toepassing op de maker als bedoeld in de artikelen 7 en 8”.

Commentaar

De zogenaamde fictieve makers, de werkgevers en de rechtspersonen die op grond van art. 8 als maker en eerste rechthebbende worden aangemerkt vallen niet onder het auteurscontractenrecht.

De gedachte hier achter is, evenals achter art. 2 lid 3 Aw dat dergelijke (rechts)personen veelal professionele ondernemingen zijn die geen zwakke positie hebben ten opzichte van hun contractspartners.

Werkgever en art. 7. Ten aanzien van werknemers geldt dat deze de gebruikelijke bescherming hebben via het arbeidsrecht en dat de beloning voor het werk dat zij maken geacht moet worden in hun salaris te zijn opgenomen.

Rechtspersoon en art. 8. Voor de rechtspersonen bedoeld in art. 8 geldt dat exploitanten en opdrachtgevers de toepasselijkheid van het auteurscontractenrecht kunnen uitsluiten door het werk op eigen naam en zonder vermelding van de naam van de natuurlijke persoon openbaar te maken. Dat kan uiteraard alleen met (impliciete) toestemming van die natuurlijke persoon, anders is er sprake van schending van het morele recht op naamsvermelding. Er is evenwel geen rechtspraak of literatuur waar uit blijkt dat art. 8 alleen van toepassing is als blijkt dat de natuurlijke persoon zich er van bewust was dat toestemming voor publicatie zonder zijn naam automatisch tot gevolg heeft dat het auteursrecht toekomt aan die rechtspersoon. Er is ook geen reden om aan te nemen dat de uitsluiting van de toepasselijkheid van het auteurscontractenrecht afhankelijk is van een dergelijke ‘desbewustheid’. Zekerheidshalve zou een rechtspersoon die van publicatie zonder naamsvermelding en dus via art. 8 Aw de toepasselijkheid van het auteurscontractenrecht wil uitsluiten, er verstandig aan doen om die bedoeling en consequentie expliciet te melden. Het valt niet uit te sluiten dat er anders sprake zou zijn van een onredelijk bezwarend beding.

Dit betekent overigens niet dat het opzettelijk weglaten van naamsvermelding en via art. 8 Aw uitsluiten van toepasselijkheid van het auteurscontractenrecht ontoelaatbaar zou zijn. De wet laat deze mogelijkheid immers expliciet toe. Als weglaten van naamsvermelding bij een bepaald soort werk echter ongebruikelijk is én de natuurlijke persoon zich niet realiseert dat dit ook betekent dat art. 8 van toepassing is én het auteurscontractenrecht daarmee niet van toepassing is, zou wel een sprake kunnen zijn van een onredelijk bezwarend beding in deze zin van art. 25f. Als de natuurlijke persoon zich hier allemaal wel van bewust was, omdat dit bijvoorbeeld expliciet in de overeenkomst staat dan is het auteurscontractenrecht gewoon niet van toepassing.

Reflexwerking. In de parlementaire geschiedenis is veel gesproken over de mogelijke reflexwerking, met name in gevallen waarin een maker om belastingtechnische redenen zelf een B.V. heeft waar hij directeur-groootaandeelhouder en werknemer van is. De auteursrechten komen dan op grond van art. 7 Aw toe aan die B.V. Zijn onderhandelingspositie is evenwel vergelijkbaar met collega's die geen B.V. hebben. Het auteurscontractenrecht is dan niet rechtstreeks van toepassing, maar mogelijk wel via reflexwerking. Omdat dit zo expliciet is gezegd, doen exploitanten er verstandig aan om wanneer zij met dergelijke B.V.'s contracteren, rekening te houden met mogelijke toepasselijkheid van het auteurscontractenrecht.

iv. Artikel 25b lid 4. Erfgenamen.

“Dit hoofdstuk is van overeenkomstige toepassing op de natuurlijke persoon die het auteursrecht als erfgenaam of legataris van de maker heeft verkregen”.

Commentaar

Erfgenamen. Het auteurscontractenrecht geldt ook voor erfgenamen die natuurlijk persoon zijn. De gedachte daar achter zal zijn dat ook die erfgenamen vaak een zwakke onderhandelingspositie hebben en minder ervaring of toegang tot gespecialiseerde kennis bezitten.

Natuurlijke personen. De beperking tot natuurlijke personen zou wel kunnen betekenen dat het voor makers (althans voor hun erfgenamen) minder aantrekkelijk zou kunnen zijn om hun auteursrecht na te laten aan een stichting of ander rechtspersoon. Een dergelijke stichting kan zich immers niet op het auteurscontractenrecht beroepen, bijvoorbeeld in geval van disproportioneel succes na dode of een voorheen onbekende exploitatievorm. Mogelijk zou hier ook sprake kunnen zijn van enige reflexwerking, maar zeker is dat niet.

Ook een auteur die bij leven zijn auteursrecht inbrengt in een rechtspersoon, bijvoorbeeld een stichting met familieleden of vertrouwelingen die het auteursrecht ook na de dood van die auteur zou moeten kunnen uitoefenen, kunnen niet zonder meer rekenen op reflexwerking van het auteurscontractenrecht. Wederpartijen die met dergelijke rechtspersonen contracteren zullen echter wel met die mogelijkheid rekening moeten houden.